

A MAGÁNTŐKE BEVONÁSÁVAL SOKAT JAVÍTANAK A DIÁKOK HELYZETÉN

Felsőoktatási fejlesztési program

A felsőoktatás eddigi legnagyobb, közel 250 milliárd forintos beruházása valósul meg 2002–2008 között Magyarországon – tájékoztatta lapunkat Magyar Bálint szakminiszter.

Magyar Bálint a hazai méretekből egyedülálló nagyságrendű felsőoktatási beruházás indoklásul elmondta, hogy miközben a magyar felsőoktatásban tanuló diákok létszáma 1990-hez viszonyítva a négyszeresére növekedett – a nappali tagozatosok száma is több mint kétszeresére nőtt –, ezt a nagymértékű létszámnövekedést nem kísérte az infrastruktúra megfelelő fejlesztése, változása, hiszen a fizikai infrastruktúra az elmúlt időben mindössze 30 százalékkal bővült. A létesítmények ál-

lapota pedig meglehetősen leromlott.

250 milliárdnyi beruházás

Az egyetemek integrációja közben 1996–2000 között végbement. Joggal merült fel az igény, hogy ha az intézményi keretek és a tanulói létszám stabilizálódnak, hozzá kellene igazítani a feltételeket is. Ennek azonban korlátot szabott az, hogy évi tízmilliárd forint körüli összeget tudott a kormány erre a célra fordítani. Az igények azonban jóval nagyobbak, megoldásuk nem tűr

halasztást. Ráadásul egyszerre jelentkezett, hogy sem az oktatási körülmények, sem a diákok életkörülményei nem megfelelőek, hiszen 120 ezer olyan diák tanult a felsőoktatásban a 2000-es évek legelején, akiknek szállásigényük is volt. Közülük csak 40–45 ezernek volt kollégiumi férőhelye, a többiek az albértleti piacon kerestek maguknak szállást.

– A helyzetet javítani csak úgy lehet, ha a kollégiumi állományt egyszerre bővítjük és korszerűsítjük. Megújítani és fejleszteni. Mindezt megvalósítani a hagyományos beruházások révén nem tudjuk. A magántőket hívjuk segítségül. A magántőke tette lehetővé, hogy a magyar felsőoktatás történetének legnagyobb szabású, legkoncentráltabb beruházási programja valósuljon meg napjainkban – mondta el a miniszter, majd hozzátette: 2002 és 2008 között három forrás, a költségvetés, az európai uniós források és a magántőke bevonása együtt 250 milliárd forintnyi beruházást tett lehetővé. Ezek a számok a már megvalósult és a folyamatban lévő beruházásokra vonatkoznak. Hagyományos fejlesztési konstrukcióban 2002–2007 között oktatási létesítményekre, kollégiumokra 64 milliárd forintot fordítanak, míg a nemzeti fejlesztési tervből 2005–2008 között a felsőoktatási intézmények infrastrukturális feltételeinek javítására 23 milliárd forint jut. A magántőke bevonásával 2005–2007 között diákotthonok építésére, felújítására 59 milliárd forintot, oktatási infrastruktúra fejlesztésére

Magyar Bálint oktatási miniszter

2005–2008 között 82 milliárd forintot költenek.

Magántőke bevonása

A kormány tízezer új kollégiumi férőhely építését vállalta. 2002 és 2007 között azonban több mint 13 ezer új kollégiumi férőhely épült, amiből csaknem tízezer PPP (magántőke bevonással) konstrukcióban és több mint 3000 a hagyományos beruházás keretében. A PPP-ben épülő kollégiumok a szolgáltatásokat illetően jelentősen meghaladják a megszokottakat.

– A magántőke felméri a diák-

élethez kapcsolódó szolgáltatások körét, és üzleti alapon be is telepíti azokat az új kollégiumokba. Sok helyen bankfiók,

sauna, fitnesscenter, könyvesbolt és egyebek is lesznek – mondta Magyar Bálint. Kifejtette azt is: 2006 végéig megépül több mint nyolcezer, és folyamatban van további ötezer férőhely 2007 végéig. Ez azt jelenti, hogy egyharmaddal nő a kollégiumi férőhelyek állomá-

nya. A beruházások döntő többsége 2006-ban valósul meg. Felújítási vállalat nem volt a kormányprogramban, ennek ellenére beindult egy PPP-program erre is, amelynek során 20 ezer kollégiumi férőhely újul meg. Csaknem 18 ezerre a szerződések már megvannak, további három ezer (ELTE) előkészítés alatt. A kollégiumi férőhelyállománynak a fele megújul.

Összességében a kollégiumok építése és felújítása 2002–2007 között 66 milliárd forintba kerül.

A kollégiumi díj a kétgyas szobáért átlagosan 15–20 ezer forint. Az érdeklődés nagyságát jelzi, hogy feltöltési gondjai az egyetemeknek nincsenek.

Jó üzlet a befektetőknek is

Az oktatási tárca vezetője a befektetői megtérülésről elmondta: a kormány évi tízmilliárd forintnyi összeget törleszt hűsz érven keresztül a PPP keretében a beruházóknak, ez biztosítja a megtérülést is. Az azonban, hogy előbb valósul meg a beruházás, azt is jelenti, hogy az egyetemek modernizálni tudják saját képzésüket, növelhetik versenyképességüket az oktatási piacon. Például külföldi diákokért, ami lepusztult inf-

rastruktúra mellett nem lehetséges. Magyar Bálint úgy véli, Magyarország oktatási közép-hatalom lehet.

HELLER LÁSZLÓ

FELSZŐOKTATÁSI FEJLESZTÉSI PROGRAM

A MAGYAR FELSZŐOKTATÁS LEGNAGYOBB INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE ZAJLIK KÖZEL 250 MILLIÁRD FORINTOS BERUHÁZÁSI ÖSSZEGGEL 2002–2008 KÖZÖTT.

A fejlesztés az ország minden egyetemi, főiskolai városát érinti, amelyek soha nem látott mértékben és tempóban gazdagodnak:

- új és felújított kollégiumi férőhelyekkel
- új oktatási épületekkel
- színvonalas előadótermekkel, könyvtárakkal
- konferenciaközpontokkal
- modern kutatási műhelyekkel.

A leromlott műszaki állapotú felsőoktatási intézmények infrastruktúrája, a megnövekedett hallgatói létszám elhelyezése, ellátása gyorsan és jelentős mértékben javul és európai színvonalúvá válik.

OM
Oktatási Minisztérium

MÁRCIUSTÓL ÁTALAKUL A TANKÖNYVÉ NYILVÁNÍTÁS RENDSZERE

A gyermekek érdekei a legfontosabbak

A közoktatási rendszer legfontosabb kihívása – amivel szembe kellett nézni –, hogy egy olyan világgal, ahol az információk egyre nagyobb mennyiségben keletkeznek és állnak rendelkezésre, ugyanakkor gyorsuló ütemben avulnak el, az oktatásban hogyan lehet és kell lépést tartani. Mi a jó stratégia: a lexikális ismeretek dömpingje, ami még napjaink oktatási anyagaira jellemző, vagy a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését szolgáló oktatás?

Magyar Bálint oktatási miniszter szerint nem kétséges, hogy a jövő kihívásainak csak a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésével lehet megfelelni. Ehhez alakították át a Nemzeti Alaptantervet. E cél érdekében változtatták meg az érettségi-felvételi rendszert. A kétszintű érettségi ugyanis nem pusztán azt szolgálja, hogy ne kelljen a diáknak egy rövid időszak alatt kétszer is komoly vizsgát letennie, hanem szemléletváltást is eredményezett azért, hogy az érettségi révén kiderül, képes-e gondolkodni a diák, vagy csak bemagol ismereteket, akár egy telefonkönyvet. Az oktatómunkában különösen fontos a tankönyvek minősége, az eredményes tanítást támogató, színvonalas tankönyvi kínálat. A mindennapi használat tapasztalatai mellett pedig elengedhetetlen, hogy tudományos kutatások, elemzések is szülessenek a tankönyvek jellemzőiről, és az ilyen vizsgálati eredmények eljussanak mind a tankönyvek használóihoz, mind azok készítőihez.

– Azt kellett tapasztalunk, hogy a tankönyvírók mintha teljesen független világban élnek. Egyre több információt, adatot zsúfolnak bele, és egyre alacsonyabb életkorban kezdenek sokszor olyan ismereteket és összefüggéseket tanítani, ami nem a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő. Így aztán elérünk oda, hogy a gyerekeket, fiatalokat sokszor olyan tananyaggal terhelik, amelyek később sem veszik hasznát, sőt akadályozzák, korlátozzák őket abban, hogy az igazán fontos készségeik, képességeik kialakulhassanak – magyarázza a tankönyv-jóvágyási rendszer átalakításának okát a miniszter. – Másfél éves kutatómunka során elemeztük a tankönyveket. Azt kellett megállapítani általános tapasztalatként, hogy a tankönyvek szakzavakkal túlszűfoltak, hosszú mondatai nehezen érthetők, a problémamegoldást segítő feladatok mindössze húsz százalék körül mozognak. Például az általános iskolai biológia-tankönyvekben a problémamegoldást elősegítő feladatok aránya mindössze 4 százalék. Nemzetközi összehasonlításban is jóval több az adat a magyar tan-

könyvekben, mint például az angolban.

NEM ÉRDEMES SIETETNI AZ OLVASÁSTANULÁST

A kutatás szerint a '70-es évekhez képest is zsúfoltabbak a tankönyvek. A miniszter példaként említette, hogy a mai ötödikes történelemtankönyvekben a két-háromszorosa található a tényeknek, adatoknak, mint a korábbi tankönyvekben. Az ötödikes történelemtankönyvben ma olyan ismeretek is előfordulnak, amelyek még az érettségi követelményekben sem jelennek meg. Mindez azt mutatja, hogy a tankönyv-akkreditáció rendje nem megfelelő.

– Ezért megpróbáljuk olyan módon szigorítani a tankönyvek jóvágyási rendjét, amelyben bizonyos számszerűsíthető mutatókhoz köthető az, hogy a gyermekek indokolatlan, értelmetlen terhelése csökkenjen. Az új jóvágyási rendelet nem csupán arról szól, hogy általánosságban azt mondjuk, a tankönyv a gyermek számára megtanulható, normálisan értelmezhető, és hasznos ismeretekkel rendelkezik, hiszen ezek olyan puha fogalmak, amelyek nem számon kérhetők. Az olvasástanítási szabályokról is szól, hiszen ma Magyarországon 14 olvasástanítási módszertan él egymás mellett, miközben a nyugati országokban mindössze 3–4 változik. Részen ezeknek is köszönhetőek azok a rossz eredmények, amelyek sajnos a nemzetközi és hazai felmérésekben

tapasztalhatók – indokol a miniszter, és a gyermekek olvasástanításával kapcsolatban megemlíti még: – Nagyon gyorsan és feleslegesen, már az első osztály első felében meg kívánják tanítani olvasni a gyermekeket, miközben 15 éves korában sem érti a szöveget, amit olvas. Az alapkészségek megtanításához egyrészt hosszabb idő kell, másrészt megfelelő módszer a tanításra. Ez alapvető érdek, hiszen ha például a 15 éves fiatalok közel fele nem képes arra, hogy önállóan tudjon tanulni, akkor ez bizony később az iskolarendszertől kilépve nagy akadály lesz átképezhetőségének, további tanulásának. Ezért is alakítottuk át és korszerűsítettük a tankönyv-jóvágyási rendeletet, amely a napokban jelenik meg, és természetesen megfelelő időt hagy az átállásra.

A TANKÖNYVÍRÓK MAGUKAT IS ELLENŐRIZHETIK

A miniszter elmondása szerint több fordulóban is egyeztettek a szakmai szervezetekkel, szakszervezetekkel, amelyek több ponton is kifogásolták a reformtervezetet. Értetlenkedéssel fogadták, hogy az oktatási tárca tankönyvreform-tervezete minden tantárgyat egy kalap alá veszt, azaz ugyanaz a szabályozás vonatkozna például a fizika- és az irodalomkönyvekre is. A rendelet azonban – sokak véleménye szerint – minden apróbb hibája mellett hasznos, mert átalakítja a gondolkodást azzal, hogy korlátozza a százötven karakternél hosz-

Milyen a jó tankönyv?

Az új bírálati szempontok erősítik a tanulókörzpontú szemléletet, az életkornak való megfeleltetést.

– Valamennyi tantárgy esetében az 1–12. évfolyamon átlagosan legalább egy kép vagy ábra jusson az oldalakra.

– A szakzavak mennyiségét és nyelvezetét az adott életkorhoz kell viszonyítani.

– A 150 betűnél hosszabb mondatok arányának meghatározása évfolyamonként.

– Középisikolai tankönyv esetében külön meg kell jelölni az érettségi vizsga követelményeiben szereplő szakzavakat.

– Előírás, hogy legalább minden negyedik táblázathoz, grafikonhoz, térképhez külön kérdések vagy feladatok kapcsolódjanak.

szabb mondatok arányát, előírja többek között, hogy a könyvek minden oldalára jusson egy ábra, és növeli a megértést segítő, összefüggéseket gyakoroltató feladatok arányát is.

– Bizonyos dolgok számszerűsítése elősegíti, hogy a tankönyvszerző maga is nézzen szembe az előírással, hogy mennyi lehet például az átlagosan előfordulható szakzavak száma korosztályok szerint, és ellenőrizze, hogy megfelel-e ezeknek a kritériumoknak. Előírjuk azt is, hogy szakszöveggyűjtemény legyen a könyv végén. Legalább a szerző szembe-süljön azzal, mennyi szakzót szerepeltet a könyvben.

H. L.